

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), AUGUST 3, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 151

NOVI GROBOVI

RAY L. LEGAN, ST.

Kakor smo včeraj poročali, je umrl po štiri-dnevni bolezni Ray L. Legan, st., bivajoč v Hinc-kley, O. Star je bil 52 let, rojen v Rochester, N. Y. Delal je kot livar pri M.B.M. Foundry na Warner Rd., kjer je 28. julija zbolel in šel domov, misleč, da se bo v kratkem boljše počutil, mesto tega pa je podlegel srčni hibi.

Tukaj zapušča soprogo Alice, rojeno Muhič, sina Raymond E. in hčer Irene, mater Therese, rojena Vidmar, v Rochester, N. Y., dve sestri Mrs. Helen Pryor v Californiji, in Mrs. Catherine Burke ter brata Gene Wittrock v Rochester, N. Y., in vnuke. Očetu je bilo ime Luke. Pogreb se vrši v soboto jutraj ob 9:30 uri iz pogrebnega zavoda A. Gr-dina in sinovi, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Vida ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary.

ANTON CHANDEK

Po kratki bolezni je preminil v Lakeside bolnišnici Anton Chan-dek, star 62 let, stanujoč na 1053 E. 71 St. Doma je bil iz Janezovo Brdo, fara Prem, kjer zapušča brata Franka in sestro Frances. V Ameriki se je nahajal 45 let in je bil član društva Carniola Tent št. 1288 TM.

Tukaj zapušča soprogo Rose, rojena Filipčič, doma iz Tater pri Istriji, hčer Rose in več so-rodnikov. Pogreb se vrši v soboto jutraj ob 7:15 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida ob 8. uri in nato na pokopališče Calvary.

JOSEPH T. BURLOVIC

Po nesreči je bil ubit Joseph T. Burlovic, star 23 let, stanujoč na 11407 Matilda Ave. Rojen je bil v Clevelandu in je bil član društva sv. Jožefa št. 99 HBZ.

Tukaj zapušča starše Nick in Mary, rojena Braskich, sestro Mrs. Eleanor Fagan in brata Richard ter starega očeta in staro mater John in Mary Braskich. Pogreb se vrši v soboto jutraj ob 11:30 uri iz Jas. P. Mullaney pogrebnega zavoda, 9811 Miles Ave., v cerkev sv. Družine, E. 131 St. in Chapel-side Ave. ter nato na pokopališče Calvary pod vodstvom Golubovega pogrebnega zavoda.

JOHN MATKO

V St. Alexis bolnišnici je umrl John Matko, star 75 let, stanujoč na 1419 E. 52 St. Doma je bil iz Garbija na Hrvaškem, odkoder je prišel v Ameriko leta 1928.

Tukaj zapušča soprogo Mary, sinova John in Paul, hčer Mrs. Catherine Hrestak, vnuke, brata Franka in sestro Mrs. Frances Sokach. Pogreb se vrši v soboto jutraj ob 9. uri iz Golubovega pogrebnega zavoda, E. 47 St. in Superior Ave., v cerkev sv. Pavla in nato na pokopališče Calvary.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Yongdon iztrgan sovražniku

z oporo mornariškega ognja

Na drugem sektorju pa so se ameriške čete umaknile; marini dospeli na fronto

TOKIO, 3. avgusta—Danes so južno-korejske čete pod zaščito topniškega ognja s krova ameriških bojnih ladij iztrgale sovražniku Yongdon na zapadni korejski obali.

Potem so južni Korejci napredovali tri milje severno od zavzetega Yongdona.

Ampak ameriške čete na centralni fronti so se umaknile k reki Naktong, kjer se namerava konsolidirati obramba obeh kril.

Yongdok leži okrog 25 milj severno od Pohanga, kjer se je 18. julija izkrcala prva ameriška kavelirirska divizija, ter okrog 90 milj severno od Pusa-na, in je bil ponovno bombardiran z morja.

Poročila s fronte javljajo, da se smatra, da je bil umik Amerikancev k reki Naktong zadnji važnejši korak za konsolidiranje bojne položaja.

Korejci imajo 5 divizij na severni fronti

TOKIO, 3. avg.—Na severni fronti imajo Južni Korejci skupno pet divizij oziroma od 40,000 do 50,000 mož ter držijo nazaj šest divizij Severne Koreje.

MOŠKA STA UKRADLA ZLATE OPEKE

TIMMINS, Ontario, 2. avgusta.—Tu sta danes zgodaj zjutraj prišla dva maskirana moška h Conlaurem Gold Mines, Ltd. pograbila tri zlate opeke in pobegnili. Opeke so vredne okrog \$96,000.

Prvo dekle se javilo k zračni sili

Miss Ludi Much, stara 32 let, ki ima za seboj tri leta službe pri ženskem vojaškem oddelku WACS, se je včeraj prostovoljno javila za vstop k ženski zračni sili WAF. Miss Much, ki živi na 12629 Euclid Ave., je prvo dekle v Clevelandu, ki se je prijavilo za to službo, v katero se sprejme le omejeno število žensk.

V drugi svetovni vojni je Miss Much šla z WACS v Severno Afriko in Italijo, kjer se je z ozemljem prav dobro seznanila. Pred dvema leti se je vrnila v Cleveland, kjer je sprejela službo tajnice pri neki reviji, kar pa ji ni ugajalo in se je začetkom tega leta pridružil rezervnemu oddelku WACS.

Amerika sedaj začrtava program obrambe, čigar izvedba bo trajala najmanj 10 let

WASHINGTON, 2. avg.—Splošen pregled položaja na svetu, zlasti spričo na Koreji, pušča vtis, da bodo Zedinjene države zaposlene s obrambnim programom najmanj prihodnjih 10 let.

Ta dejstva se oblikujejo polagoma in zahteve, ki jih predsednik Truman pošilja kongresu, so šele začetek dalekosežnih načrtov.

Nemogoče je preceniti stroške celotnega programa pripravljenosti za to 10-letno dobo. Tekoče redne vojaške postavke v znesku \$13,000,000,000 za fiskalno leto, poleg \$10,000,000,000 za dodatne izredne potrebe, predstavljajo le minimalni začetek ogromnih vsot, ki se jih bo potrebovalo za izvedbo obrambnega programa.

Računa se, da predno bo 30. junija prihodnjega leta fiskalno

Madžari dezertirali v Jugoslavijo?

SUBOTICA, Jugoslavija, 2. avg.—Prebivalci tega obmejne-ga mesta so danes trdili, da so prošli teden pribežale v Jugoslavijo štiri stotnje madžarske obmejne straže z vso opremo.

Madžari so baje svoj čin pojasnili z izjavo, da na Madžarskem "sedaj vladajo Rusi," zlasti pa, da kontrolirajo ozemlje ob jugoslovanski meji.

Natančno enake izjave so podali številni prebivalci, ne da bi jih bilo treba nagovarjati. Vsi so rekli, da so Madžari mejo prestopili blizu Horgosa, 19 milj vzhodno od Subotice, in se predali. Bilo je vsega skupaj 220 mož.

Zadnjo soboto pa je po teh izjavah nadaljnih 70 mejnih stražnikov dezertiralo v Jugoslavijo. Trenotno se o tem ni moglo dobiti nikakega uradnega potrdila.

FAŠISTI SE SPOMNILI MUSSOLINIJA

RIM.—Prošlo soboto so se zbrali v neki mali cerkvi nekateri fašisti v spomin na 67. rojstni dan Benito Mussolinija.

Delavci dobili zvišane plače v treh tovarnah

Unija električarjev št. 735 je podpisala pogodbe z tremi družbami, ki bodo jamčile 400 delavcem višje plače.

175 delavcev pri American Monorail Co. bo dobilo 10c povška na uro, ki je plačljiv od minulega 1. aprila naprej.

Pri Hertner Electric Co. je unija izvojevala 5c zvišanja na uro za 125 delavcev, ter 3-ten-denske počitnice za delavce, ki delajo nad 15 let.

W. W. Sly Mfg. Co. je pa odobrila svojim 100 delavcem po 6c več na uro. To je poleg 4c na uro, ki jih je kompanija dala prošlega februarja za zavarovalnico.

leto končano, bodo ti stroški narasli na \$35,000,000,000. V tej vsoti je vključenih \$3,000,000,000 za Marshallov plan, \$1,250,000,000 za razširjenje atomske sile in vojaške zgradbe v bodoče.

Vojaški budget bo po tem načrtu potreboval v prihodnjih dveh ali treh letih najmanj \$30,000,000,000 da \$35,000,000,000. Če pa bo kakšna sprememba v odnosu Amerike v zvezi z oboroževanjem zapadne Nemčije in Japonske ter eventualno tudi Francove Španije, bo morala biti ta vsota še večja.

Vprašanje seveda je, če bodo Zedinjene države zmogne prenesti to velikansko breme. Splošna domneva, da bo dežela sprejela to nalogo, bazira v veliki meri na dejstvu, da bo obrambni program predstavljal le eno šestino dohodkov naroda.

MRS. ROOSEVELT O SOVJETSKI KAMPANJI PROTI JUGOSLAVIJI

HYDE PARK, N. Y.—Mrs. Eleanor Roosevelt se je izrekla za "kampanjo resnice", s katero naj bi se pobijala sovjetska kampanja proti Zedinjenim državam. V svoji koloni, ki jo piše za časopise, med ostalim pravi:

Sovjetska zveza širom Evrope zopet in zopet ponavlja obtožbo, da Zedinjene države vodijo "imperialistično agresijo." Najnovejši primer te propagande je trditev, da so Zedinjene države poplavlile Jugoslavijo z armadnimi oficirji in da nameravamo državo naščuvati k agresiji, da s tem zakrijemo naš fiasko na Koreji.

"Zdi se mi, da ako bi Rusi le nekoliko pomislili, bi morali videti, kako smešna je ta njihova trditev. Kako naj bi se mi pripravljali na agresijo kjerkoli, ko je vendar dovolj jasno, kako slabo smo bili pripravljeni za to, kar se je zgodilo na Koreji?"

"Jaz ne verujem, da katero koli ljudstvo želi vojno. Ne želi je niti ljudstvo Sovjetske zveze, navzlic propagandi, s katero jih dnevno pitajo. Ampak oni si ne morejo pomagati, ker ne živijo v demokraciji, temveč v policijski državi, kjer se glas ljudstva ne sliši."

Stalin pravi, da je Rusija ogrožena

MOSKVA, 1. avg.—Premier Josip Stalin je danes iznova poudaril svoj predvojni nazor, da toliko časa, dokler bo Sovjetska zveza obkoljena od kapitalizma, toliko časa mora sovjetska država rasti v svoji moči, ker drugače bo razdejana.

Stalinova izjava se smatra tukaj za eno najvažnejših izjav v novjšem času na polju praktičnega marksizma.

Priobčena je bila v reviji "Boljševik," ki velja za enega od najbolj priznanih organov komunistične miselnosti na svetu. Sovjetski premier v članku omenja klasično marksistično prerokbo, da bo po zmagi socialistične revolucije državna oblast v procesu odmiranja izginila, potem pa dostavlja:

"Kadar se sovjetska marksistična revolucija izvrši samo v eni deželi in kapitalizem vlada v ostalih deželah, tedaj država, kjer je triumfiral socializem, ne sme postati slabotnejša, temveč mora do skrajnosti ojačiti državo in svojo vojsko, ako ta država noče, da jo bo kapitalistično obkroženje strlo."

EKONOMSKE SANKCIJE PROTI SEVERNI KOREJI

WASHINGTON, 1. avgusta.—Skupina 72 republikanskih kongresnikov je danes zahtevala, da Zedinjene države kot Združeni narodi uvedejo ekonomske sankcije proti severni Koreji in njenim zaveznikom.

V pismu, naslovljenem na "pomožnega predsednika" W. Averell Harrimana, je republikanski blok povdaril, "da ni nobenega opravičila za nadaljno upoštevanje trgovinskih paktov z vladaми, ki podpirajo severno Korejo."

Domače vesti

V bolnišnici

V Glenville bolnišnici se nahaja Joseph Tisovec iz Dayton Rd., Madison, O. Prijatelji ga lahko obiščejo, mi mu pa želimo, da bi čim preje okreval!

Gostilničar kaznovan

Ross Lauria, lastnik Lauria's Five O'Clock Bar na 11906 Detroit Ave. je bil kaznovan na \$50 globe in sodnijske stroške ter postavljen na enoletno probacijo, ko je bil spoznan krivim, da je v svoji gostilni sprejemal stave.

Dohodki poulične so se znatno zvišali

Clevelandski tranzitni sistem je minuli teden imel prometa za \$482,772—kar je bilo \$12,772 več kot pa isti čas lanske leto. Dohodki so se zvišali, ker je bila pred kratkim dvignjena cena tedenskim voznim listkom na \$2. CTS pričakuje, da bo imel s tem zvišanjem letno okrog \$450,000 več dohodkov.

Ne bo seje

Clanstvu dramskega zbora "Anton Verovšek" se sporoča, da se jutri zvečer ne bo vršila seja, kakor običajno na prvi petek v mesecu, to pa zato, ker se bo jutri zvečer kazalo film v SDD na Waterloo Rd. Prihodnja seja se bo vršila v septembru.

400 delavcev na "divji stavki"

Pri Valley Mould & Iron korporaciji na 3900 E. 91 St. se je včeraj prenehal obrat, ko je šlo 400 delavcev, ki so člani CIO United Steel Workers unije, na stavko.

Stavka se je pričela v torek popoldne ob štirih, ko je imelo priti 100 delavcev na drugi šift. Unijski podpredsednik Martin Mahdinec ml. je izjavil, da je stavka v protest proti nameravanemu 4-dnevemu "lay-off-u".

Mahdinec in kompanijski poslovođa W. C. Wallace, sta priznala, da je stavka kršitev pogodbenih klavzule. Unija ni odobrila stavke, toda njenim uradnikom je bilo nemogoče isto preprečiti, in sicer radi nezadovoljstva delavcev, ki po večini delajo manj kot 40 ur na teden, to pa radi neredne razdelitve dela, in ker je družba dodala še četrti šift, ki nadomešča delavce na drugih treh šifih, ko so doma. Poleg tega je rekel Mahdinec, da družba ne upošteva seniornosti.

Se vrnila iz Washingtona

Iz Washingtona, D. C. se je vrnila domov Miss Judy Pret-nar, hčerka Mr. in Mrs. John Pretnar, 388 E. 161 St. Tam se je udeležila plesnega tečaja, ki je bil v zvezi s konvencijo plesnih učiteljev, katere se je tamkaj vršila. Miss Pretnar je vnukinja Mr. in Mrs. Frank Jelerčič, ki vodijo cvetličarno na Waterloo Rd.

V Chardonu so prepovedali bingo

V bližnjem Chardonu je policija lokalni postojanki. Ameriške legije prepovedala nadaljno obdrževanje igre bingo, dokler se ne ugotovi, če se dobiček res uporablja za dobrodelne namene. Odkrilo se je namreč, da je bingo vodil neki Clevelandčan, ki je priznal, da je lastnik vse opreme.

Zedinjene države odklonile "barantanje" glede Koreje

Vodja ameriške delegacije zahteva, da Varnostni svet govori o agresiji, in ne o sprejemu komunistične Kitajske

LAKE SUCCESS, N. Y., 2. avgusta—Vodja ameriške delegacije Warren R. Austin je danes odločno zavrnil vsako "barantanje" v svrhu končanja vojne na Koreji.

Ko je sovjetski delegat Jakob A. Malik iznova predlagal, da bi Varnostni svet konflikt na Koreji vzel v pretres skupno z vprašanjem sprejema komunistične Kitajske v organizacijo Združenih narodov, je Austin izjavil:

"Toliko časa, dokler možje umirajo na bojnem polju v obrambi Združenih narodov, ta svet gotovo ne želi omadeževati njih trpljenja in junaštva s tem, da bi se spuščal v kako barantanje."

Potem pa je pristavil, da Zedinjene države ne bodo nikdar dovolile, da bi se agresija proti južni Koreji razmotrivala v zvezi s katerim koli drugim vprašanjem.

Poizkus za ublažitev resolucije poražen

Ameriški delegat je tudi iznova odbil sovjetsko potezo, da bi se omilila prvotna resolucija Varnostnega sveta, v kateri je bil komunistični Severni Koreji dan žig napadalca na južno-korejsko republiko, za katero stoje Združeni narodi.

Malik, ki je predsednik Varnostnega sveta v tekočem mesecu, je odgovoril, da je Austin predlagal resolucijo za "lokalizacijo konflikta," potem pa je dodal, da je to diplomatski jezik, ki pomeni "povečanje in razširjenje konflikta, povečanje municije in letelič trdnjav."

"Naša delegacija apelira za mirno poravnavo."

Druga seja Varnostnega sveta je bila odgodena ob 6.15 zvečer do jutri, ne da bi osvojila program svojega dela.

Malik je napel vse sile, da bi se najprej govorilo o sprejemu komunistične Kitajske, potem šele pa o vprašanju Koreje, ampak njegov napor je bil zaman.

Obsodba enajstih komunistov potrjena

NEW YORK, 1. avg.—Zvezno prizivno sodišče je danes soglasno potrdilo obsodbo enajstih voditeljev ameriške komunistične stranke, ki so bili obtoženi zarote, da s širjenjem prevratnih nauk s silo prevrnejo vladno Zedinjenih držav.

Prizivno sodišče je obenem odločilo, da je tako zvana Smith-ova postava, na kateri so bazirane obtožbe, ustavna.

Sodna odločitev je tudi pohvalila sodnika Harolda R. Medina, da je dobro in korektno vodil proces, ki je trajal celih enajst mesecev.

Slike v Slov. del. domu

Jutri, v petek zvečer ob osmih se "bo ponovno kazalo jugoslovanski film "Ta narod hoče živeti" v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Poleg tega filma se bo tudi kazalo film "Praznik jugoslovanskih delavcev". Vabi se vse Slovence in Hrvate, da pridejo gledat ta dva filma. —Vstopnina bo brosta.

Lausche odklonil lov na komuniste

COLUMBUS, 2. avg.—Gov. Lausche je danes odločil, da posebna preiskava glede komunističnih aktivnosti v državi Ohio ni potrebna. To je storil z ozirom na poziv državnega justičnega tajnika Duffyja, da ga poveri podvzeti tako preiskavo in v ta namen sklicati k zasedanju posebne velike porote.

Governor je rekel, da je dolžnost vseh javnih uradnikov, da pazijo na morebitne prevratne in komunistične aktivnosti, ter dodal, da je uverjen, da bodo vsi javni uradniki, kateri so vezani, da skrbijo za vsiljevanje zakonov, tudi v tej zvezi izpolnili svojo dolžnost.

Duffy je v svojem pozivu na governerja izjavil, da bi se v pobijanju komunistične subverzivnosti uporabil zakon proti kriminalnemu sindikalizmu, ki je bil sprejet med prvo svetovno vojno.

PRIZNAL UMOR HČERKE SVOJE LJUBICE

HOBOKEN, 2. avg.—William Harris, star 34 let, je danes priznal policiji, da je do smrti pretepel šestletno Louise Robinson in njeno nago truplo vrغل v vodnjak.

Z izpovedjo Harrisja je pojasnjen umor deklice, ki je ležala pet dni v okrajni mrtvašnici, predno jo je njena mati, Harris-ova ljubica, identificirala.

Mati umorjene deklice, stara 30 let, ne živi s svojim možem, ter ga je obtožila umora hčerke. Ko je bil mož aretiran v neki gostilni, je pred policijo obtožil svojo ženo umora, ki pa da hoče zvrniti krivdo nanj radi nekoga drugega. Zatem je bil aretiran Harris, ki je priznal umor in obenem zanikal, da je imela mati deklice kaj opraviti pri tem. Umor je izvršil, ker ga deklica ni ubogala in jo je hotel kaznovati.

Izgledi za združitev AFL in CIO so dobri

NEW YORK, 2. avg.—Predsednik Ameriške delavske federacije (AFL) je danes izjavil, da je možnost za združitev njegove organizacije z CIO boljša kot je kdaj bila zadnjih 15 let.

Green je bil govornik na konvenciji newyorške državne federacije delavstva, kjer je izjavil, da bi morali AFL in CIO skupno delati, da se pospeši vojni napor na Koreji.

Obenem je Green pojasnil, da sta se obe uniji zedinili pospešiti obrambni program in delovati skupno v svrhu preprečitve infiltracije komunistov v vrste unijskega delavstva.

Uniji bosta zavzeli slične korake v borbi za preklie Taft-Hartleyevega zakona.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

EN NAUK KOREJSKE VOJNE

Ameriški vojaki, ki se borijo na Koreji, prihajajo do nekaterih nepričakovanih odkritij. Eno od teh je, da se komunistični vojaki iz severne Koreje ne bojé smrti. "Naše strojinice so jih podirale kot snope, ampak prihajali so kar naprej," poroča eden od ameriških poročevalcev na podlagi ustnih izjav od strani ameriških G.I. Neko drugo poročilo s fronte pripoveduje, kako pobit je bil general Dean, predno je izginil, ker se naši vojaki "niso hoteli boriti." Isto poročilo nadalje pripoveduje, da so bile naše čete, ki so bile poslano na fronto, tako "zeleni," to se pravi neizkušene in neizveščane, da niso niti vedele, kako nastaviti mine na objekte, ki bi imeli biti poginani v zrak po umiku in zadržati napredovanje sovražnika. Dalje, da ta skoro neverjetna nesposobnost in neizveščanost ne obstoja samo med navadnimi vojaki, temveč tudi med mnogimi oficirji.

Del tega, kar se dogaja na Koreji, je seveda popolnoma razumljivo in je v enem oziru Ameriki v kredit. Ako bi bile Zedinjene države res take, kakor jih slika propaganda iz Moskve, namreč "banda roparskih imperialistov," in dalje, ako bi bilo res, da so Amerikanci premišljeno izzvali konflikt, potem bi se danes na Koreji ne nahajali "zeleni" rekruti, med njimi dosti fantičev, ki so se iz gole radovednosti vpisali v armado, da "vidijo svet," ampak tam bi stala nasproti severnim Korejcem dobro trenirana in preizkušena vojska, opremljena z najmodernejšim orožjem.

Jemajoč vse to v obzir, pa preostaja še vedno mnogo, kar potrebuje pojasnila in prikazuje nekatere temeljne zablude, katere bodo morali Amerikanci korigirati, ako hočejo biti kos svoji nalogi, kadar imajo opraviti z narodi in etničnimi skupinami, katerih življensko gledanje se korenito razlikuje od našega.

Prvič, življenje je iz Azijca napravilo stoika, to se pravi človeka, ki je stoletja živel v družbi, v kateri umiranje v masah ni bilo nekaj izvanrednega, ampak skoro običajnega. Narava je bila z njim skopa in obljudenost vedno večja kot pa sposobnost zemlje, da ga preživlja. Če so se vlade in vladarji spreminjali, se eno ni nikoli spremenilo—skrajno, za človeka v zapadnem svetu skoro nepojmljivo zatiranje je ostalo eno in isto. Eno poročilo zadnjih dni pripoveduje, da kadar so severni Korejci poslani na fronto, dobijo živež samo za par dni, ker se pričakuje, da bodo živeli "od zemlje," kar v neki meri nudi pojasnilo za njihovo borbenost, ker ako hočejo jesti, morajo napredovati. Tako razlaganje je brez dvoma poenostavljenje stvari, ampak čisto iz trte ni izvito.

Vprašanje, ki je v zvezi s tem važno, pa je to-le: Kako so mogli odgovorni možje v Washingtonu pričakovati, da se bo naš "zelen" vojak uspešno boril proti sovražniku, čigar mentaliteta je zanj takorekoč španska vas? Zabloda, ki tepe Amerikance na Koreji, je žal lastna velikemu delu ameriškega ljudstva, da je namreč človeka, ki mu je tuj in ga ne razume, avtomatično manj vreden, torej tudi manj sposoben v borbi. V tem pogledu Amerika nujno potrebuje prevzgojitve, kajti le tedaj bomo znali, kako rabiti ogromno vlogo, katero nam je naprtl zgodovinski razvoj, in to ne samo v vojaškem, temveč tem bolj v socialnem in političnem pogledu.

Ravno vsled tega, ker nam je manjkalo tega razumevanja, so bile že storjene velike napake, ki se ne dajo več popraviti. Kitajska je vsaj za dogleden čas izgubljena za nas in namesto prijateljev imamo tam sovražnike. Tudi v Evropi, kjer je ameriška darežljivost zlasti v okviru rešilne akcije UNRRA storila neizmerno dobrega, položaj za nas ni tako rožnat kot bi si kdo mislil, in to ne samo v državah, ki se nahajajo v sovjetski sferi.

Da želi Amerika vojno je grdo obrekovanje, ampak vsa dobra in nesebična dejanja, ki smo jih že izvršili in smo jih pripravljali izvršiti v bodoče, nam ne bodo nič pomagala, ako se ne bomo naučili soditi tuja ljudstva s spožnavanjem in razumevanjem.

NESREČA LETALA BLIZU SEVERNEGA TECAJA

OTTAWA, Kanada. — Blizu najbolj severne vremenske postaje, ki se nahaja samo 600 milj južno od Severnega tečaja, se je danes ponesrečilo kanadsko armadno letalo. Ubilo se je devet letalcev.

23 GOSTOV NA SVATBI UTONILO

NEW DELHI, 1. avgusta. — Tu je včeraj utonilo 23 svatov, vključivši ženina, ko je voda reke Jammu naenkrat narasla in prevrnila čoln, v katerem so se nahajali.

UREDNIKOVA POŠTA

Piknik društva "Naprej" št. 5 SNPJ

Cleveland, Ohio. — Kakor smo že poročali, se vrši v nedeljo, 6. avgusta velik piknik društva Naprej na farmi SNPJ, na kar ne smete pozabiti. Na pikniku boste imeli vse ugodnosti z dobro postrežbo in tudi za plesalce bo igrala dobra godba. Vsi tisti, ki nameravate iti z busom, bodite točno ob 2. uri pred Slov. nar. domom na St. Clairju, nakar bo bus odpeljal pred Slov. del. dom na Waterloo Rd., kjer bo pobral tudi druge. Voznja s busom stane samo 75c za oba kraja; otroci so pa prosti voznine. Torej pripeljite s seboj tudi otroke.

Odbor:

Progresivne Slovenke vabimo

Cleveland, O. — Zdaj smo v sezoni piknikov in izletov, katere prireja društva in organizacije nedeljo za nedeljo. Tako bo prišla vrsta tudi na naš krožek št. 1 Prog. Slovenk, da bomo v nedeljo, 13. avgusta priredile piknik na prijaznih izletniških prostorih SNPJ na Chardon in Heath Rd. Kje se nahajajo ti prostori pa kar z lahkim srcem povem, da so prav dobro znani širom Clevelanda in še daleč naokoli, torej ni treba tu navajati kašipota.

Do sedaj nismo oglašale tega piknika, upam pa, da nas boste posetili vsi prijatelji. Imeli boste izvrstno zabavo in ob enem pa nam opomogli naši blagajni, da bomo še v bodoče delale in pomagale za dobre in koristne namene tukaj in v stari domovini. Radi darežljivosti in dobrosrčnosti vseh članic, se nam je blagajna tako skrčila, da je kmalu ne bo nič, in je je treba v resnici zopet napihiti, da se je ne prime sušica.

Ker se pa piknik ne more in ne sme vršiti brez godbe, smo tudi na to mislili in najele Richard Vadrnala in njegov godbeni štab, da bodo igrali lepe valčke in poskočne polke. Akoravno so še mladi fantje, ne zaohtajajo dosti za starejšim bratom Johnom, katerega morebiti v nekaj letih prekosijo. Če ne verjamete, pridite gotovo v nedeljo, 13. avgusta in se prepri-

čate, ko se boste vrteli na glavnem plesišču.

Pridne natakarike in natakariji bodo skrbeli za žejne, kuharice pa za lačne, ker v prosti naravi je treba vedno kaj zaužiti, potem pa zaliti. Tako torej, 13. avgusta se sigurno vidimo, ker s tem boste dali dobro voljo do nadaljnjega delovanja za humanitarna dela, ki jih vršijo Progresivne Slovenke.

Marion Bashel, predsednica.

"Yugoslav Day" v Chicagu

Chicago, Ill.—Dan 12. avgusta bo "Yugoslav Day" na mednarodnem velesjmu v Chicagu.

Zaradi velikega zanimanja za jugoslovansko razstavo ob priliki velesjma v Chicagu se je formiral odbor, da organizira "JUGOSLOVANSKI DAN," ki bo v soboto, 12. avgusta t. l. Pridite na ta dan v čim večjem številu, da bomo na ta način razlili svojo ljubezen do bratov in sester, ki žive onstran morja. Isti dan zvečer, to je v soboto 12. avgusta, obiščite tudi prireditve "LITHUANIAN AUDITORIUM-u" (3137 South Halsted St.). Na tej prireditvi boste lahko videli filme v barvah iz starega kraja, slišali boste lahko naše domače pesmi, tamburaši bodo zaigrali narodna kola, pogovorili se boste lahko z brati iz starega kraja, a prireditve bo obiskal tudi jugoslovanski ambasador, s katerim se boste tudi lahko pogovorili.

Pridite na "Jugoslovanski dan" v čim večjem številu obiskati jugoslovansko razstavo na velesjmu in ne pozabite priti istega dne v LITHUANIAN AUDITORIUM, kjer se bo prireditve pričela ob 8. uri zvečer. Na svidenje v jugoslovanskem paviljonu na "Navy Pier"-u in na prireditvi v "Lithuanian Auditorium"-u (3137 South Halsted Street).

Za odbor:

Milan P. Maric

PRED 450 LET SO ODKRILI ŽIVO SREBRO V IDRJI

Rudnik živega srebra v Idriji je med najbogatejšimi in najstarejšimi rudniki živega srebra na svetu. Njegovi začetki segajo v zadnje desetletje 15. stoletja, v čas, ko je evropsko gospodarstvo dobivalo prve oblike kapitalistične organizacije. Vsako leto praznujejo Idrijčani 22. junij kot svoj praznik in se spominjajo odkritja bogate žile živega srebra. V novi Jugoslaviji, kjer je šele prenehalo nečloveško izmозgavanje je rudarjev, so ta praznovanje še bolj iskrena in velika.

Pred dobrimi 450 leti je bil kraj, kjer je danes Idrija, prerasel v gozdovi, v katerih so oglati žgali oglje. Tolminski grofje, lastniki teh gozdov so imeli tu svoja lovišča. Prva zanesljiva letnica o začetku idrijskega rudnika je leto 1493, kjer je iz starega zapisnika razvidno, da so nekemu Formentiju dovolili iskati rudo ob reki Idriji. Verjetno je, da so že prej našli živo srebro, vendar ga do konca 15. stoletja niso še pridobivali v večjih količinah. V idrijski kot so začeli prihajati tujci, skupine pustolovcev, ki so si predstavljali, da bo živo srebro vedno samo priteklo v škafe. Ker niso imeli denarja za iskanje rude v globini, so propadali.

Dne 22. junija 1508, ko so ru-

darji naleteli globlje v zemlji na bogato živosrebarno rudo, pomeni prav za prav začetek rudnika. Od tega dne naprej se je okoli nahajališč živega srebra naselilo večje število ljudi in je kraj dobil tudi ime po živem srebru: Hidirargium — Hidrija — Idrija.

Vest o bogastvu živega srebra v idrijski dolini se je raznesla po vsem svetu. Habsburški cesarji so zato kaj kmalu prevzeli idrijski rudnik in pričeli izkopavati nove rove, da bi čim bolj pomnožili svoje dohodke. Habsburškim cesarjem je bil idrijski rudnik "dober studenec" dohodkov.

V prvih letih obstoja rudnika so iskali samo živo srebrni škričevce, ki vsebuje kapljice živega srebra, katere so izpirali z vodo in jih zbirali. Čez dolgo let, ko je bilo samorodnega živega srebra manj, so žgali tudi rudo na način kot žgejo oglje; vendar se je pri tem izgubilo preveč živega srebra. Kasneje so uvedli lončene lonce in zidane peči za žganje rude. Šele leta 1876 so postavili prve železne peči, leta 1871 napeljali tudi cevi, skozi katere so odhajali plini. Okoli leta 1880 so les nadomestili s premogom in postavili nove peči za žganje siromašne rude. Živo srebro so pošiljali preko Trsta v Benetke, preko Dunaja in Sol-

nograda v Augsburg, Nurnberg, Hamburg in Amsterdam. Takrat so živo srebro tvorili s konji v usnjenih vrečah, šele kasneje pa v sodčkih.

Sprva srebra niso tehtali, temveč je bilo merilo kožnatih meh, pozneje pa so vpeljali posebne tehtnice. V novejšem času pa polnijo živo srebro avtomatično v jeklenke, ki drži vsaka po 34.50 kilograma živega srebra.

Lastniki rudnika so prisilili Idrijske rudarje k posebnemu redu in prestopke kaznovali po posebnih zakonih.

Idrijski rudarji so imeli v starih časih svoj rudarski red in rudarsko sodstvo, po katerem so morali biti rudarji oblečeni v posebne rudarske obleke, ki niso smele imeti žepov. Vse brezposelne rudarje so izseljevali iz idrijskega kota. Za vsako leto so določili število zaposlenih rudarjev. S "knapovsko" prisego je vsak rudar prisegel pred sprejemom v službo. Rudarji se brez dovoljenja uprave rudnika niso smeli poročiti.

Leta 1810 je bilo v Idriji 375 hiš, s skupno 4,907 prebivalcev, od teh je bilo 709 rudarjev, 30 talilcev in 324 gozdarjev. Takrat so smeli potovati le s potnim listom in policija ni smela pustiti v mesto nikogar brez potnega lista. Za vse ljudi nad 21 let je bil obvezen osebni davek. Davek je bil tudi na okna in vrata, ki vodijo iz hiše.

Tudi duhovščina je izvajala pritisk na uboge idrijske rudarje in jih silila k ustanovitvi hranilnice. Dalje, naj se sezidajo posebne hiše s popolno oskrbo za rudarje, zvečer pa morajo biti rudarji do 21. ure vsi doma. Rudarji so morali od zaslužka plačevati cesarski davek.

Najmanj so pridobili živega srebra leta 1870 in sicer 1,260 stotov, največ pa leta 1913, 8,200 stotov.

Revolucionarno leto 1848 je vzbudilo tudi idrijske rudarje

Dne 6. junija 1848 so raztresli po Idriji listke z vsebino:

"Idrijčani! Ako ne boste kmalu pregnali iz Idrije rudniškega svetnika in uradnikov, ki so vam in kmetom potegnili kožo s telesa, in ki vas hočejo napraviti za sužnje, bodo vaše hiše v kratkem požgane!"

V letu 1897 so idrijski rudarji organizirali prvi štrajk z zahtevo zvišanja plač in podpor iz bratovske skladnice. Revolucionarno gibanje med rudarji se je z leti vse bolj razširjalo in so že leta 1902 dosegli ustanovitev prve slovenske realke v Idriji. Med prvo svetovno vojno so idrijski rudarji priredili celotenske stavko.

S fašistično okupacijo se je začelo za idrijske rudarje novo trpljenje.

Po končani prvi svetovni vojni, ko so Idrijo okupirali Italijani, so idrijski rudarji počasi začeli izgubljati še tiste pravice, ki so si jih pridobili pred deset leti. Doživljali so najtežje narodnostno preganjanje, internacije, zapore in odpuščanje v dela. Leta 1926 so fašisti zaprli tedanja delavska bralna društva in s tem zaprli vso tradicionalno kulturno dejavnost.

Italijanska država uprava, ki je prevzela idrijski rudnik, ni skrbela za mehanizacijo in izboljšanje rudniških naprav. Njihov pohlep je bil—izkoriščati bogate plasti živo srebrenne rude, ne oziraje se na bodočnost in ne glede na važnost v rudniku. Zato so iskali srebro le tam, kjer so bile bogate žile. Pri ropanju idrijskega rudnika so se udeleževali tudi italijanski inženjerji, ki jim ni bilo mar stanje v delu. Leta 1926 so fašisti zaprli tedanja delavska bralna društva in s tem zaprli vso tradicionalno kulturno dejavnost.

znesek odkupila rudnik od države. Če bi ga ta družba izkoriščala še naprej, bi bil rudnik že v nekaj letih popolnoma uničen. *Narodnoosvobodilno gibanje je v idrijskih rudarjih našlo zveste, požrtvovalne borce*

Nesteto rudarjev je odšlo v partizane, ostali pa so jih podpirali; 120 padlih partizanov, umrlih internirancev, postreljenih talcev pripoveduje o zagriženi borbi Idrijcev za svobodo. Nestetokrat so partizanski oddelki v neposredni bližini rudnika vznemirjali in razoroževali okupatorje. Junaška akcija partizanov je bila, razstrelitev vodne črpalke, kar je povzročilo, da je voda zalila rudnik.

Šele po osvoboditvi so idrijski rudarji začeli novo življenje

Po osvoboditvi je bilo treba mnogo obnoviti saj je bila Idrija devetkrat bombardirana, že prvo leto so obnovili topilnico. Predlanskim so na novo postavili porušeno "Špirekovo peč." Kljub zastarelim napravam so izboljšali postopek, da bi se pridobivanje živega srebra tudi iz revne rude še izplačalo. Letos so postavili plinski generator in novo peč za žganje rude. Mnogo delov, ki so manjkali, so izdelali sami.

Med objekti topilnice so uredili krasno moderno kopalnico z dvema oblačilnicama, ki sta urejeni tako, da se delavci po kopanju ne vračajo več v oblačilnico, kjer so odložili delovno obleko.

V jeseni zgrajena nova bolnica za kostno tuberkulozo

Nova bolnišnica za kostno tuberkulozo v Šempetru pri Gorici bo predvidoma zgrajena in pripravljena za sprejem bolnikov do jeseni. V dvonadstropni stavbi bo prostora za 250 bolnikov. Poleg operacijskih sob in prostorov za rentgen bo v bolnišnici več modernih kopalnic in tri velike terase za sončenje bolnikov. Zraven glavne stavbe bodo sezidali še manjše poslopje, kjer bo 30 postelj za najnujnejšo kirurgijo. Zdaj končujejo dela v drugem nadstropju glavne stavbe, ker bodo v kratkem namestili okrog 100 bolnikov.

V stari Jugoslaviji so zdrav-

KOMAJ 11,000 IZVOJDOV

V Franciji ima Komunistična partija izmed vseh evropskih držav nedvomno najmočnejše postojanke. Pri zadnjih kantonalnih volitvah je dobila okrog 3.500.000 glasov. Moskva je tudi popolnoma zadovoljna s skrajno servilnostjo njenega vodstva, posebej še z obrekovanjem gonjo proti Jugoslaviji. Kljub neprestani propagandi pa morejo v Franciji razpečati komaj 11,000 izvodov osrednjega informbirojskega organa "Za čvrst mir, za ljudsko demokracijo". Tako ugotavlja in se bridko pritožuje centralni komite KP Francije.

Komunistična revija "Cahiers du communisme" se vprašuje v zvezi s tem: "Ali je vsebina informbirojskega organa nezanimiva, ali premalo zanimiva?" Da, prav v tem je iskati razloge, zakaj se informbirojski organ ne more usidirati v Franciji. Vedno isto pesem poslušati, se vsakdo naveliča. Neprestani laži, obrekovanje in sramotjenje Jugoslavije so sile tudi za najbolj verne in zveste ovčice moskovskih pismoukov. Sicer pa francoski komunisti lahko najdejo iste bajne proizvode informbirojske domišljije tudi v lastnem glasilu "Humaniteju". In ako že naklada "Humaniteja" — prav iz istih razlogov — leto za letom pada, čemu naj bi potem francoski komunisti razširjali centralno informbirojsko glasilu, iz katerega že tako "Humanite" ponatisne vse, kar se rodi v zmešanih možganih informbirojskih očakov.

Med zelenjem, izven Idrije je že po osvoboditvi zraslo lepo rudarsko naselje.

Že leta 1948 so dosegli proizvodnjo. Še nikoli v zgodovini rudnika pa niso pridobili toliko živega srebra, kakor v zadnjih dveh letih, čeprav je ruda mnogo revnejša, kakor je bila nekoč. Rudarji so razdeljeni v 97 brigad, med njimi je šest mladinskih, ki dvigajo v medsebojnem tekmovanju proizvodnost. Lani je izkopala najboljša brigada največ 30 sledilnih dolžinskih metrov. Vsak član te brigade je nedavno dobil kot nagrado radijski aparat. Okrog 50 do 60 rudarjev si pridobi mesečno naslov udarnika.

Lani so idrijski rudarji izpolnili letni plan že 29. novembra. Ko so praznovali izpolnitev plana, pa so izpolnili že do 10. junija. Pošiljka za pošiljko z živim srebrom napolnjenih jeklenk roma na Reko, od tam pa v svet.

Prvič po mnogih stoletjih delajo idrijski rudarji zase in za dobrobit jugoslovanskih narodov. Štiri in pol stoletja vstrajne, nepretrgane borbe je bilo treba, da so idrijski rudarji postali sami gospodarji svojega rudnika. Vse napore, ki so jih prej vlagali v borbo proti raznim tujim izkoriščevalcem, vlagajo danes v borbo za nove, vse večje delovne zmage v socialistični domovini.

(Poslano SANŠu)

Ijenju kostne tuberkuloze posvečali le malo pozornosti. V vsej Sloveniji je bilo za bolnike na razpolago le okrog 100 postelj, dočim se je takoj po osvoboditvi to število povečalo za 1.000. Ker je podnebje v okolici Gorice za hujšne bolezni najprikladnejše, so v Šempetru uredili za prvo silo bolnišnico v starem gradu, v kateri se sedaj zdravi okrog 60 bolnikov.

Ker je v bolnišnici precejšnje pomanjkanje nižjega in srednjega medicinskega kadra, je uprava organizirala dva tečaja za bolničarke, ki se jih je udeležilo 30 deklet, po večini domačink.

(Ponatis iz "Ljudske pravice")

Druš. "Ribnica" št. 12 SDZ vabi na piknik

Cleveland, Ohio — Društvo "Ribnica" št. 12 SDZ priredi svoj piknik v nedeljo, 6. avgusta na Zgončevi farmi v Wickliffe, O.

Ribničanje prijazno vabijo svoje prijatelje, da jih posetijo. Odbor bo gledal, da bo na pikniku vsega, kar se dobi navadno na naših piknikih. Za lačne in žejne, pa tudi za plesalčne bo preskrbljeno.

Torej, še enkrat vabim vse članstvo društva Ribnica in naše SDZ v splošnem ter prijatelje.

Za odbor

Anton Debelak, blagajnik.

DOBIČKI ITALIJANSKE INDUSTRIJE

Predsednik italijanske narodne banke Menicella je izjavil, da se je "čisti dobiček povečal lani samo v 69 največjih industrijskih podjetjih za več kot 70 milijonov lir v primeri s prejšnjim letom ter je dosegel rekordno število 580 milijard lir. Menicella je nato opozoril na stalno naraščanje obtoka papirnatega denarja ter poudaril, da to še ne pomeni inflacije, četudi je v obtoku kar milijarda lir oziroma 58-krat več kot pred desetimi leti. Pristavil je, da utegne priti v Italijo do večje ekonomske nestabilnosti, ko bodo začeli uporabljati sistem sprostivne zadržanosti, kot je to lani zahteval v Parizu za zasedanju organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje upravni Marshalllovega načrta Paul Hoffman.

V NAŠIH VODAH ŽIVE RAZNOVRSTNE RIBE

Ribarstvo slovenskih rek, jezer in potokov predstavlja važno panogo našega narodnega gospodarstva. V Savi, Dravi in Muri žive raznovrstne ribe. Gornji tok teh rek so izrazite salmonidske vode, v katerih izbirno uspevajo postrvi in lipani, ki živita tudi v vseh njihovih pritokih. Niže doli, kjer so se vode razširile in sprejele vodovje dotočkov, je tudi ribja fauna bogatejša. Tu se pojavljajo bele, množinske ribe (podust, mrena) v večjem številu. Med njimi živi požrešni, toda plemeniti sulec. Še niže je vodovje ščuke, ostriza, ploščica, smuča, krapa in linja. Tudi Soča za Vipavo in Idrijo so izvrstne športne vode.

Športni ribiči imajo svojo organizacijo, ki je razporejena po vsej Sloveniji. To so ribarske zadruge, ki jih je trinajst središč v Ajdovščini, Celju, Crnomlju, Kranju, Krškem, Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Ptuj, Solkanu, Tolminu in Trbovljah. Njihova naloga je upravljati ribarstvo svojih področij, nadzorovati pravilno športno izvrševanje ribolova in priporočati ribe, ki so zaradi ropanja in zamenjanja med vojno in tudi iz drugih vzrokov opešale. Ribičke zadruge povezuje Sosvet ribarskih zadrug Ljudske republike Slovenije s poslovnimi od-

borom, ki je bil izvoljen leta 1948. Razkrojene in osamljene ribarske zadruge je Sosvet povezal v enotno strokovno organizacijo, pričel z njihovo finančno pomočjo izdajati lastno glasilo, dal pobudo in sredstva za izdelovanje ribarskega pribora domače proizvodnje, zastopa koristi in interese ribarskih zadrug pri oblasteh, posreduje dobavo ribarskih pripomočkov itd.

Delovanje ribarskih zadrug je vskladi s cilji petletnega plana in skuša obogatiti naše vode z novimi ribjimi zarodom, da bo čimprej in čim več te izborne hrane za široko potrošnjo. Še te jeseni bo občini zbor v Ljubljani, ki bo slovensko športno ribarstvo postavil na dokončne temelje, če bo uveljavljen dolgo pričakovani zakon o sladkovodnem ribarstvu.

Da bi se o vseh pereh problemih temeljito pomenili, so se delegati vseh ribarskih zadrug in predstavniki športnega ribarstva Slovenije zbrali pred kratkim v Sv. Luciji pri Tolminu. Domači predstavniki ribarstva tovariši Silvo Cazafura, Rudi Oblak in Julij Fratrik so vzorno poskrbeli za goste. Ta ugotovitev je velike važnosti, saj bodo ti prelepi kraji ob Soči sprejemali vedno več turistov in športnikov, ki bodo tu iskali in našli svoj oddih.

Predsednik Sosveta ribarskih zadrug tovariš Viktor Cotič je na zborovanju tako le opredelil delo športnih ribičev:

“Naš cilj je dvigniti raven našega dela na ribarskem polju. Tudi mi ribiči delamo za petletni plan, in naše naloge, vrniti slovenskim vodam nekdanje ribje bogastvo, moramo z vsemi silami izpolniti. S tem bomo skupnosti prispevali svoj delež in široki potrošnji ribe, obenem pa bomo lahko nudili našim članom športnim ribičem prijeten užitek ob bregovih naših voda.”

Med najboljšimi ribarskimi zadrugami so Celje, Kranj, Ptuj in Maribor. V teh zadrugah je disciplina, ki zagotavlja uspeh. Ni pa še dovoljene povezave med posameznimi zadrugami, kar je brezpogojno potrebno. Tudi del članstva ne kaže dovolj zanimanja za potrebe skupnosti in prihaja v večjem številu na redne skupščine

Zborovanje je nato obravnavalo težave in pomanjkljivosti športnega ribištva in sprejelo nekatere sklepe. Ribolov ponoči je prepovedan. Izjemno je dovoljeno polaganje nočnih trnkov za jegulje, toda ne v postrvskih vodah. Jegulje žive pri nas le v jadranskem porečju, v donavskem porečju jih ni. Kratke rečice, ki se stekajo v Jadransko morje, pa so izrazite postrve vode. Jegulje bi se po tem takem smele loviti na nočne trnke le v ustjih ob morju.

Zelo negativno vpliva na razvoj športnega ribarstva nejasen odnos med Ribarskim gospodarstvom Slovenije in ribarskimi zadrugami. Ribarsko gospodarstvo Slovenije je ustanova na čisto trgovski podlagi, ki sklepa z ribarskimi zadrugami pogodbe o najemu voda in izvršuje, oziroma bi moralo izvrševati odlov rib na široko potrošnjo sporazumno z najemniki voda, z ribarskimi zadrugami. To se žal ne izvaja. Ribarsko gospodarstvo je pod kontrolo ministrstva za kmetijstvo, ki je pa ne izvaja že leto dni, ker nima referenta.

Zaradi tega stalno pride do nesoglasij, ki ovirajo napredek našega ribarstva. Ekipa ribarskega gospodarstva so na primer nestrokovno osmukale ulovljene ikrnice in tudi sicer zakrivile več primerov nešportnega ribolova. Odslej bo pri sklepanju pogodb prisoten tudi član Sosveta ribarskih zadrug. Kričevstvo in lov na ribe z eksplozivni žal še ni prenehalo, medtem pa se ribarske zadruge trudijo, da iz svojega članstva izločijo mrharje in nedisciplinirane člane, ki se ne pokoravajo začasnemu pravilniku in love v lovopustu ali na nešporten način.

Posebno in izredno važno poglavje predstavlja za ribarstvo onesnaženje oziroma zastrupljanje ribjih voda po industrijskih oplakah. Vsi vemo, da naša socialistična država potrebuje močno industrijo, toda industrijska podjetja morajo določiti v naprej in graditi čistilne naprave, sicer bodo ribe v mnogih naših vodah poginile. V drugih državah je zgraditev takih naprav po zakonu obvezna. Katastrofalne posledice onesnaženja voda so ugotovljene posebno v Savi in na področju ljubljanske, cedjske, mariborske, ilirsko-bistriške in trboveljske zadruge. Razen tovarn delajo občutno škodo našemu sladkovodnemu ribarstvu tudi žage, ki ob nizkem vodostanju spuščajo žagovino, in kamnolomi, ki s prahom, zmetanim v vode, uničujejo zarod, ki ga ribarske zadruge ob velikem strošku vlagajo.

Ne trpe pa od tega samo ribogojski interesi. Kmetje v onesnaženih vodah ne morejo napajati živine, ljudem je onemogočeno kopanje in zadrugam oddajanje rib za široko potrošnjo. Občutno škodo delajo ribarstvu tudi gosje račje farne ob vodah, kar bi se dalo preprečiti na ta način, da se s kovinsko mrežo ogradi oni del potoka, ki pripada farmam. Prav zaradi takih primerov pogrešamo “Ribarsko komisijo,” ki jo določuje zakon o začasnem ureditvi ribarstva v Sloveniji (Uradni list št. 36—1946). Ta komisija bi ministrstvu za kmetijstvo pomagala urejevati povojne razmere v naših vodah s pomočjo ribarskih strokovnjakov iz vrst vseh slovenskih ribarskih zadrug.

kov iz vrst vseh slovenskih ribarskih zadrug.

Na seji je bilo ugotovljeno, da se po zaslugi ribarskih zadrug razveseljivo večja števila ribogojnic, ki so nujno potrebne za pomlajevanje in nasičenje po industriji in ribičih izčrpanih voda. Tudi ribarsko gospodarstvo Ljudske republike Slovenije priporoča to akcijo, ker državne ribogojnice ne zmorejo dovolj velikega števila zaroda. Trenutno je v gradnji nekoliko združnih ribogojnic. Ob koncu tega leta bomo imeli devet združnih ribogojnic. Omeniti je treba, da ribiči grade združne ribogojnice po večini s prostovoljnimi delom.

Vsaka ribarska zadruha naj določi svoj “Ribarski teden,”

v katerem naj prispeva ribe za široko potrošnjo. Ribiči bodo tudi letos v merilu kapacitete združnih voda prispevali k prehrani širokih množic.

Zaenkrat še uvažamo del ribiške opreme, veliko tega pa že izdelujemo doma in sicer si je ribarska zadruha v Trbovljah s podporo Sosveta uredila delavnico, v kateri strokovnjaki izdelujejo prav dobro domače ribarsko orodje in pripomočke.

Na zborovanju je bilo sklenjeno, da bodo ribarske zadruge razdelile svoje vode na revirje. Za vsak revir bo določeno število ribičskih upravičencev, po zmoglosti vsake vode. Preko tega števila se ne bodo izdajale licence. Nadalje bo vsaka ribarska zadruha v svojem področju odredila lovopust v okviru zakonskih predpisov, ker so ji pač razmere najbolj znane. Bianco-ribolovnice se ne bodo več izdajale, marveč le osebne dovolilnice. Sosvet ribarskih zadrug bo najel honorarnega pravnega zastopnika, ki bo uveljavljal vse pritožbe, tožbe in odškodninske zahteve pri ljudskih oblasteh ali sodiščih.

Ribarske zadruge bodo s svojim Sosvetom ob sodelovanju

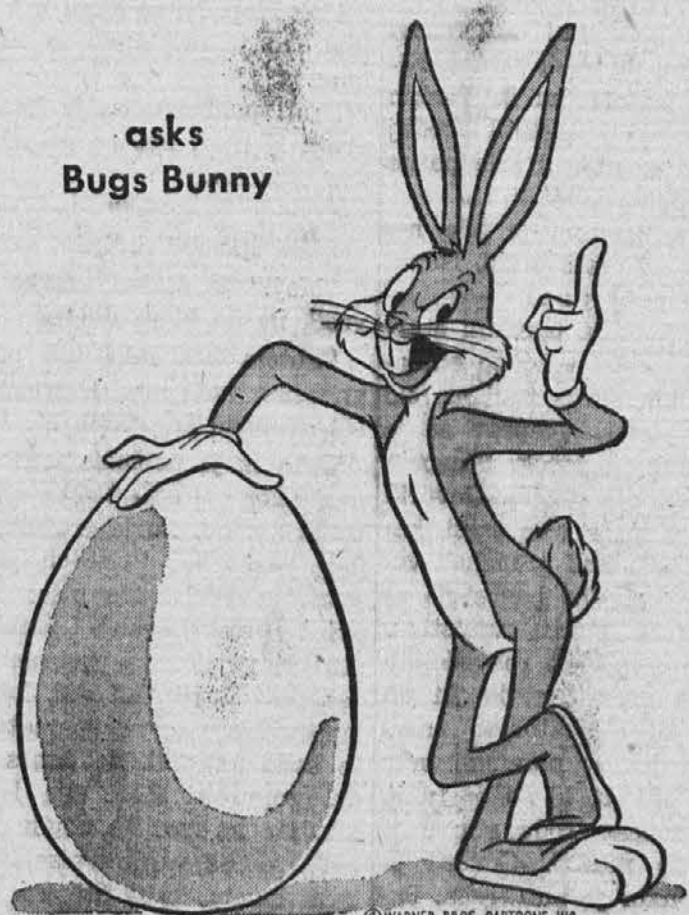
poslovnega odbora in združnih funkcionarjev neumorno delate za izpolnjenje petletnega plana sladkovodnega ribarstva v Sloveniji. Njihov cilj je dvig našega ribarstva, zaenkrat na predvojnno raven, zgraditev večjega števila vzornih ribogojnic, ki bodo

proizvajale zarod za obnovo ribjega bogastva in obenem razbremenile državne ribogojnice, in prispevanje rib za široko potrošnjo. Po dosedanjih uspehih je upravičeno upanje, da bodo postavljeni cilji doseženi.

A. S. Pirce.

“ME LAY THIS? Are you kiddin’?”

asks Bugs Bunny

“Coupla months ago this little jerk comes up to me and says, ‘Hello, Mr. Wabbit. Will you bwing me a nice egg like that this Easter?’

“‘Are you kiddin’? I says. ‘This is a nest egg, Buster. Go lay your own eggs, Doc. Beat it. Scwam.’

“‘What’s a nest egg?’ asks Bright Eyes.

“‘It ain’t something the Easter Bunny brings, Junior,’ I says. ‘To get one of these, you gotta save your lettuce . . . like me.

“‘I save the sure, easy way. Buy U. S. Savings Bonds automatically. That way, I got something to fall back on when I get all stooped over and my ears are bald.

“‘And, brother, when you put your cabbage in Savings Bonds, it really multiplies.’”

Bugs Bunny certainly has a point—and it’s not at the top of his head. Why don’t you buy U. S. Savings Bonds automatically, too?

Join the Payroll Savings Plan where you work—or the Bond-A-Month Plan where you bank. You’ll be mighty glad you did, some day.

SAVE FOR YOUR INDEPENDENCE BUY U.S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

Mother's Love, Care Repaid on 'Her' Day

Bonnie Sawyer, 5, pleases her "Mom."

The love and care which mothers devote to sons and daughters throughout the year will be repaid with tokens and messages of affection on Sunday, May 14. The occasion will be the nation's thirty-seventh observance of Mother's Day. Like little Bonnie Sawyer, 5, pictured above, who combined a hug with a Mother's Day greeting for her mom, kids of all ages will shower their mothers — and grandmothers, godmothers and aunts — with loving messages on the day. Mothers, true to their unselfish natures, now share the day with all womanhood. The growing custom of paying tribute to all women on Mother's Day requires the Hallmark greeting card company, for example, to create special messages not only for mothers, grandmothers, godmothers and aunts, but for great-grandmothers, new mothers, mothers-in-law and wives, it was reported. There are also Mother's Day greetings for sisters, daughters, cousins, nieces and sweethearts, and for "friends" mothers, sweethearts' mothers and "my other" mother, the company said. One thing is certain: Sunday, May 14, will see mother reigning as queen for a day, with fathers, husbands, sons and daughters paying court to her.

Prežihov Voranc:

T A T

LAGERSKA NOVELA

I. Številka 100,000 in številka 200,000 sta delali skupaj na kanalu. Razen tega sta bili obe številki iz ene in iste barake. Številka 100,000 je bil Rus Ivan Nikolajev, številka 200,000 pa je bil Avstrijec Hans Bauer.

Na kanalu je bilo zelo naporno delo, ker je bila to prav za prav kazenska komanda. Noč in dan so na kanalu nakladali in razkladali ogromne vlačilce, ki so prihajali kdo ve od kod in ki, so odhajali kdo ve kam. Nosili so kamenje, železje, cement, apno, les in drug material, to se pravi, da si je kaznjenc moral naložiti

do sto in še več kil ter teči z njimi čez ozko brv, ki je vezala vlačilce s suho zemljo. Na vlačilcu in na bregu so stali esesovci z bikovkami v rokah in kričali:

“Los, los, los . . . !”

Po tistem, ki so ga esesovci vzeli na piko, so neusmiljeno padale bikovke. Če je kakšen kaznjenc obležal pod bremenom, so ga tolkli tako dolgo, da je padel v nezavest. Potem so kričali:

“Pes ni hotel delati!”

Znano je bilo, da na kanalu ljudje ne izdrže več kakor tri mesece. Tega ni bilo krivo samo naporno delo, ampak tudi nezadostna hrana. Hrana je bila zjutraj voda, opoldne voda z nekaj

gnilega krompirja, zvečer voda, edino kruh je nekaj izdal. Toda tega je bilo mnogo premalo. Zato so ljudje padali kakor muhe. Nato so jih odpravljali v revir, to je lagersko bolnico, od tam pa v krematorij. Na mesta padlih pa so stopali novi sužnji iz vse Evrope.

Nikolajev je bil mlad, velik ruski hrust, ki je nesel, če je moralo biti, tudi dvesto kil na svojih orjaških plečih. Tudi Bauer je bil širokopleč, močan mož, ki bi se v mladosti za nič ne ustrašil številke 100,000, toda zdaj je bil že čez štirideset let star. Bauer je bil kmet in je prišel v lager zato, ker ni verjel, da bo Hitler zmagal, medtem ko je bil Nikolajev traktorist na nekem kolhozu in je bil prav za prav vojni ujetnik, ki je prišel za kazen v koncentracijsko taborišče.

Obe številki sta že nekaj tednov tekali čez brv, ko je Bauer

nekega večera rekel svojemu tovarišu Nikolajevu:

“Veš kaj, tovariš, jaz ne bom več dolgo hodil na kanal, ker sem že čisto slab.”

Nikolajev ni rekel nič, ampak je s težko sapo zaspal.

Resnica je bila, da je Bauer vidno slabel in da bi bila zanj edina rešitev, če bi ga premestili na kako lažje delo. Že nekajkrat se je obrnil za to na blokača in ga prosil za izmenjo, toda ker ni bil med tistimi, ki so prejemale pakete, blokač ni imel interesa, da bi bil zanj rekel besedo pri komandi. Zato je bil Bauer kakor na smrt obsojen in je lahko že videl pred seboj krematorij s tremi širokimi dimniki.

Nikolajev se je krepkeje upiral oslavelosti. Bil je mlajši in krepkejši in tu in tam je dobil tudi košček kruha od kakega tovariša, ki so imeli boljše komande. Ti koščki so bili sicer silno

redki, vendar so mu pomagali, da se je še lahko držal pokonci.

Nekega večera je spet prinesel tak kos kruha. Bauer je že ležal na svojem ležišču in nepremično strmel v nizki pogled nad glavo. Ko je zagledal Nikolajeva s kruhom, mu je postalo slabo, zakaj bilo je zelo hudo poslušati, kako je Rus mlet testo s svojimi zdravimi zobmi. Toda tedaj je Nikolajev prelomil kruh na dve, dal kos Bauerju in dejal:

“Davaaj, tovariš!”

Odtihmal je Nikolajev vsak kruh, ki ga je dobil, delil s številko 200,000, ki je potem nekoliko lažje zmagovala naporno delo. Toda dogodilo se je, da je tisti Rus, ki je dajal Nikolajevu kruh, prišel na neko drugo komando in Nikolajev ni več mogel dobivati kruha. Zdej so zopet nastopili hudi časi za Bauerja. Začel je vidno slabeti, noge so mu otekale in krematorij s tre-

mi dimniki mu je zopet razločene migljaj pred očmi.

Bauer in Nikolajev skoraj nista govorila med seboj. Med delom sploh nista imela časa, da bi se pogledala, zvečer pa, ko sta prišla v barako, je bil tak nepopisen hrup, da nista slišala svoje besede, in taka tesnoba, da se nista imela kam dati. Čim pa sta smela na ležišče, sta se zvrnila nanj kakor omočena in tako zaspala. Zategadelj nista mogla postati prijatelja in se nista prav nič mogla spoznati med seboj. Toda postala sta si tovariša, ker sta skupaj delala in skupaj trpela. Včasih sta oba čutila potrebo, da bi si povedala kaj lepega in toplega, kar bi ju še bolj zvezalo. Bauer bi bil rad slišal, kakšna je ruska dežela.

Včasih je mnogo slišal o Rusiji. Bile so same nelepe stvari, kako vladajo tam nekaki boljše-viki, ki samo more, razbijajo in

uničujejo. Tudi Nikolajev ni imel jasne predstave o krajih, v katerih je živel njegov tovariš Bauer. Rad bi bil vprašal svoje sosedo, če so tudi v njegovi domovini široke stepe, če tudi tam teko široke, blesteče reke, ki so polne rib. Če imajo tudi v Bauerjevi domovini traktorje in kombajne, ki vejejo žito na vagon. Bauerja je imelo, da bi vprašal Nikolajeva, če so tudi v njegovi domovini tako visoke gore, kakor pri njem doma, če so tam gozdovi, doline in bele vasi. Rad bi ga bil vprašal, če se tudi v Rusiji vozi gospoda v avtomobilih, reveži hodijo pa peš po cesti in požirajo prah.

(Dalje prihodnjik)

ANTON INGOLIČ:

KRUH

NOVELE

(Nadaljevanje)

Njegov mlin je odslej mlet vsak dan po nekaj ur. Vozovi so prihajali od vseh strani. Niso minili trije tedni in Vaskin mali mlin se je oglašil zgodaj zjutraj in je utihnil šele pozno zvečer.

Mnogim kmetom je bilo nerodno, ko so prvič prišli. Nekateri so prinesli s seboj steklenico žganja in a ponudili starcu, ki ga je pa odločno odklonil; v mlinu sprva tudi ni bilo prave živahnosti, čeprav se je trlo moških in žensk. Ščasoma jim je zadrega prešla. Govorili so o vsem in se celo šalili, kakor da niso nikoli prenehali voziti k Vasku. Vse pogostejše so skušali tudi starca vplesti v pogovore o vojni, o rekvizicijah in drugih grozodejstvih, ki jih je počenjal okupator, o naraščajoči vojski v planinah in o manjših bitkah, ki so se tu in tam že začele. Toda starec je trdovratno molčal. Govoril je samo, kolikor je bilo treba. Pazil je na vodo in na kamen; če je bilo vse v redu, je sedel zgoraj vrh stopnic ob kamnu in gledal skozi okno. V obraz je bil koščen in kosmat, v telo majhen in močno zgrbljen. Obleden je bil v raztrgane cape, bolj podobne cigani ali beraču ki je po naključju zašel v mlin. Vendar je bil še vedno toliko močan, da je vrečo pšenice ali koruze prinesel po stopnicah na oder in jo vsipal v grod.

Ko je Mladen iz Supske družice pripeljal, je našel mlin zaprt.

"Kje je čiča? Halo, Vaska!" je kričal in ropotal po vratih. "Ali se še nisi navadil zgodaj vstajati?"

Tako dolgo je razbijal, da se je starec le prikazal. Bil je bolj bled ko navadno, njegov pogled je bil oster in trd. Okoli uvelih usten mu je ležalo nekaj okrutnega.

"Ne razbijaj! Mlin je zaprt."

"Zaprto?" se je zavzel kmet.

"Kdo ga je zaprl?"

"Jaz!" je starec trdo odvrnil.

"Kako? Ti si ga zaprl? Kdo ti je dal to pravico?"

"Mlin je moj; meljem, kadar in kakor dolgo jaz hočem. Prejvi vsa leta niste vedeli zame, zdaj jaz ne vem za vas." Vaskin glas je bil neizprosno.

"Tako misliš? Le čakaj!"

Kmet se je pognal v vrata, da so zletela s tečajev. "Ti nam nisi potreben, meljemo lahko sami."

Kmet je odnesel vrečo v mlin in stopil k vodi, da jo vrže na kolo.

"Starec, ali se ti je zbledlo? Porušil si žleb? Javil te bom našim oblastem in še danes te zapro."

Kmet je razjarjen odšel v mlin po žito in oddrdal z vozom na cesto. Starec je nepremično stal na svojem mestu; šele ko je kmet izginil za velikim mlinom, je v njegovo blede lice prišlo malo krvi. A le za

kratak čas. Spet se je povrnila njegova bledica; umirjen je sedel na klop. Ni se ganil niti potem, ko je pripeljala še nekaj kmetov.

Proti poldnevu se je Mladen vrnil. Z njim sta se pripeljala dva orožnika.

"Čigav je mlin?" je ostro vprašal starejši orožnik.

"Moj!" je starec kratko odvrnil, ne da bi se dvignil.

"Potem boš mlet, ali pa ti ga bomo vzeli in dali drugemu. Na, tu imaš in prečitaj!"

Orožnik je pomolel pred mlinarja kos papirja. Starec ni niti trenil z očmi. To je orožnika še bolj razkačilo. Pristopil je in jezno povedal: "Tu piše: kdor ovira preskrbovanje prebivalstva in vojaštva s prehrano, je saboter. Starec, ali veš, kaj to pomeni? Če se ne spamatuješ, te bodo ustrelili. Še danes boš dal popraviti žleb. Tu imaš mlevsko knjigo! Po novih predpisih moraš vanjo vpisati vsakega kmeta, ki ti pripelje, vpisati tudi moraš, koliko pripelje in koliko si mu vzel za mletje. Kar boš vzel, ni tvoje, čuval boš v posebnih vrečah. Konec meseca ti bo to odkupil 'Urad za prehrano', pustil ti bo le toliko, kolikor je potrebno tebi. Si razumeš? Predpisi so strogi, izdal jih je okupator. Za vsake prekršitev je določena najtežja kazen. Celo smrt."

Ker ga je starec samo neje verno gledal, mu je orožnik še enkrat razložil novo odredbo. Tedaj se je starec dvignil in besedno vzkliznil: "Zdaj mi pa povej, kaj hoče nepismen človek s tole tvojo knjigo!"

Vaskin mlin je spet ropotal od zore do mraka. Kakor pred mnogimi leti. Vendar drugače. Svoje dni je bilo vse živo v mlinu in okoli njega. Tedaj so kmetje prinesli s seboj čutare vina, žganja, kruha, sira in čebule. Posedli so po vrečah in se živahno pogovarjali. Proti večeru, ko jim je pijača razgrela možgane, je njihovo vpitje in kričanje postalo glasnejše od ropotanja mlina, ponoči je malokdo zatislil oči. Včasih je prišel godec in mladina je zaplesala, drzen mladenič je odpeljal poskočno kolo iz mlina, ga vodil ob vodi prav pod žleb in ga spet pripeljal nazaj v mlin. Tedaj čakanje ni bilo dolgočasno. A zdaj?

Vsakdo je v diru pripeljal svojo vrečko, jo naglo in s strahom odnesel v mlin in že na slednji hip bi bil rad imel mo-

IŠČE SE ŽENSKO.

srednjih let, ki želi dober dom, za oskrbo tri-letne deklice in gospodinjska dela, ko starši delajo.

Pokličite

YE 2-9916

HIŠA NAPRODAJ

1½ nadstropje semi-bungalow v Euclidu; 5 sob in kopalnica na 1. nadst. in utilitetni prostori; na 2. nadst. 3 sobe in kopalnica, prost vhod. Garaža za 2 avta. Lepo splatirano. Cena \$15,800.

Pokličite

VINCE CAPELLO

AGENT

IV 1-8630

EUCLID POULTRY

549 EAST 185th ST. KE 1-8187

Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugajajo.

STAKICH FURNITURE CO.

Quality at a Price — Easy Terms

IVanhoe 1-8288—James D. Stakich—16305 Waterloo Road

ko. Ves čas čakanja se je oziral na cesto, ako morda ne prihaja kdo, ki bi mu mogel vzeti še to, kar je skrnil pred rekvizicijskimi komisijami. Ko je zmel, je naglo natovoril moko in pognal. Pogovorov med čakajočimi skoraj ni bilo, čeprav je bil včasih mlin poln kmetov in kmetic, pa tudi otrok in starcev. Vsakdo je ždel na svoji vrečki in mislil kdo ve kaj. Če je kdo spregovoril kako besedo, je čisto ostala brez odmeva. Bilo je, kakor da so pribežali tatovi v zapuščen mlin in meljejo ukradeni pšenico v stalni nevarnosti, da jih ne zalotijo orožniki, ki so jim že za petami.

In še nekaj je bilo drugače. Pred davnimi leti je bil mlinar zgovoren, šalil se je na desno in levo, njegov sin se je ves dan smejal in si prepeval, nobenega dekleta ni pustil v miru; včasih se je prismejala med vreče tudi njegova hčerka. Zdaj je mlinar star, oči so mu brez luči, v njih se skriva nekaj temnega mrkega. Če se kdo slučajno tam v kotu zasmeje, dvigne svoj ostri pogled in smeh v hipu zamre. Čakanje je naravnost ubijajoče.

Kmalu so se odredbe o mletju še poostrele. Mlini so smeli mleti le od osme zjutraj do šeste zvečer. Vaska seveda ni imel ure in je mlet od zore do mraka, čisto pozno v noč, če je bilo žito. Tudi knjige ni vodil kljub opominom in grožnjam. S tem si je pridobil še več ljudi. Vozili so od onstran hribov, saj so vedeli, da se tako izognejo kontroli. Če je prišel slučajno orožnik, da pregleda knjigo, se je sprva dolgo jezil nad nevednim starem, grozil mu z globo in palicami, slednjič pa zamahnil z roko, češ kaj hoče s človekom, ki ni več pri pravi pameti. Mlin je majhen in ne more biti velike škode.

Prva zima pod okupacijo se je bližala koncu, bila je dolga in nenavadno ostra. Zaradi le-da je Vaskin mlin po več dni

NUJNO!

Takoj želimo dobiti v najem stanovanje s 4 ali 5 sobami. Plačamo do \$100 na mesec.

Pokličite

EX 1-0947

HIŠE NAPRODAJ

2 duplex hiši, vsaka za 2 družini in po 6 sob vsako stanovanje — na 780-784 ter 788-790 Babbitt Rd. Prinašati dober dohodek; "file" kopalnica in sink, fornex na plin, dve garaži, cementiran dovoz in vse najnovejše. Dobra transportacija. V lepi slovenski naselbini. Izbirite si dekoriranje po vašemu okusu.

Pokaže se samo po dogovoru.

JOHN ROBICH

General Building Contractor

KE 1-5152

OPERATORJI

izurjeni na

W. & S. #3 Gear Hobbers,

Engine Lathe,

za nočno delo.

Visoka plača od ure, poleg dodatka za nočno delo.

Vpraša se pri

Cleveland Worm & Gear Co.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

3249 East 80th St.

počival, čeprav so prišli kmetje od blizu in daleč in pomagali starcu, da je spet osvobodil vodno kolo. Vendar je tudi na pomlad mlin čisto počival. Zdaj je bilo vode dovolj, celo preveč, toda primanjkovalo je žita. Vzelo so ga neštete vojaške in civilne rekvizicije. In pokupili so ga lačni meščani.

"Dober dan, čiča Vaska! Kako se ti godi?" je lepega dne nagovoril starca uradnik s sodnije, s katerim sta se sicer že desetletja poznala, toda gospod Funduković se še nikoli ni toliko spozabil, da bi bil mlinarja pozdravil v naprej ali ga celo obiskal v njegovem mlinu. "Zima je bila gotovo tudi tu zunaj dolga in huda. Ali ne?"

Starec ni odgovoril ne z besedo ne s pogledom.

Uradnik je nadaljeval, kakor da ni videl starčevega namršene obraza. "E, pri nas v mestu je bilo. Vendar nas ni vse. Tudi tebe ne. Korenjak si, zares korenjak. Zdaj je toplo in bo laže. Seveda ne vsem. Tebi že, tebi, ki imaš dovolj moke in vsega, a za naš meščane je drugače. V trgovinah ne dobiš ničesar; kar smo imeli zalag, so pošle. Težki časi so nastopili."

Starec še vedno ni spregovoril, gledal je mimo uradnika na cesto in še dalje nekam proti planinam.

Momir Funduković, dobro rejen in lepo oblečen gospod, se je prisiljeno nasmehnil, se prestopil in sedel k starcu na klop. "Tako je, čiča! Prišel sem, da mi prodáš nekaj moke. Plačam po dnevni ceni, tudi kak dinar več, če ne gre drugače."

Zdaj se je starec zganil. "Ka-

HIŠA NAPRODAJ
E. 185 St.—lepa prostorna hiša s 6 sobami; dovoz in garaža ter lepo obdelan vrt. Sadno drevje in cvetlice. Se lahko vselite v kratkem času. Zelo dober nakup za \$12,900.
KOVAC REALTY
960 E. 185 St.

HIŠE NAPRODAJ
E. 173 St.—5 lepih sob.—preproge, garaža, lepa lota. \$8,500. Ta košnji prevzem.

E. 174 St.—6 sob, zaprt port; preproge, plinska gorkota. Garaža za 2 avta. Takošnji prevzem.

E. 78 St., od St. Clair Ave.—krasno 5-sobni bungalow, fornex na plin, 6 garaž.

Blizu jezera in E. 185 St.—6-sobni Colonial dom, zadržalna soba, sončni port, gorkota na plin, garaža za 2 avta. Blizu privatnega parka in obrežja.

Vse te hiše so v najboljšem stanju ter snajne znotraj in zunaj. Cene so nižje kot pa tržne cene.

KNIFIC REALTY

820 East 185th St.

IV 1-7540 KE 1-0288

Fino vino, pivo in žganje.

Vsaki petek FISH FRY in

FROG LEGS

Se priporočamo za obisk.

L. J. STRUKEL

6220 St. Clair Ave.—EN 1-9138

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in

avtomobilskimi nezgodami

ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO

SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA

15813 WATERLOO RD.

KE 1-1934

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

15813 WATERLOO RD.

ko? Jaz imam le nepresejano moko, moko z otrobi. Menda že trideset let nisi kupoval pri meni."

Funduković se je spet nasmehnil, a še bolj kislo kot prej. "Seveda, zadnja leta nismo take moke kupovali, zdaj pa je sila in bo vse dobro... Dvajset kil boš imel, Vaska? Proka pride zvečer zvrečo. Plačal bom takoj. Koliko hočeš za kilo?"

Zdaj se je starec dvignil, pogledal prezirljivo uradnika, ki je bil že segel v žep, nekaj zamrmral in se odpravil počasi v mlin. Uradnik se je osupel dvignil, počakal trenutek, nato pa odšel za mlinarjem. Toda našel je vrata zapahnjena in zaman je klical in trkal.

Popoldne je prišel star železničar z isto prošnjo. Vaska mu je dal enak odgovor. Ni hotel prodati niti kilograma, čeprav je imel pol sobe napolnjene z vrečami koruzne in pšenične moke.

V soboto, ko je klepal kamen, se jih je nabralo od vseh strani, prišli so lepo oblečeni uradniki in raztrgani delavci, starci in otroci, moški in ženske.

"Čiča Vaska, s'amo kilogram!" je prosila starka. "Za teden dni nisem videla kruha."

"Moj Mile, poznaš ga, včasih sta z njegovim očetom spila kako močno, je ujet," je govorila mlada lepa žena, "v vsakem pismu prosi za kruh. Doslej sem mu ga redno pošiljala, zdaj pa nimam niti praška moke več."

"Otroke imam, vsak dan po desetkrat prosijo kruha. Ubila se bom, ne morem več poslušati njihovega joka," je jadikovala druga, nekoliko starejša žena.

"Bogati trgovci v mestu imajo še najfinejše moke, a nam revežem je ne dajo. Še včeraj sem videla, kako je pri Stojkovičevih njihov otrok jedel bel kruh, moji otroci pa še koruzne nimajo. Čiča, prodaj mi vsaj dve kili!"

Tako so prosili in jadikovali, starec pa je čepel gori na kamnu in ga kljuval s težkim kladivom. Udarci so rezko padali na trdi kamen in neusmiljeno razbijali njihove prošnje. Šele čez dolgo se je ozrl navzdol po ljudeh. Zavladala je mučna tišina, le tam zunaj za mlinom je voda s šumom padala v globoko korito, prijetno popoldansko sonce je sijalo skozi zamazano okno in še poudarjalo izraz bede na upadlih licih ljudi, ki so bili bolj berači kakor kupci.

"Ljudje," je slednjič spregovoril starec počasi in ostro, "ali vam ni znano, da ne smem prodati niti praška? Težke so kazni in visoke globe. Za kilo moke lahko izgubim glavo."

"Čiča, nihče te ne bo ogradil," se je oglašilo od več strani.

Starec se je vzravnal. Ključ svojih nizkih in že zgrbljenih postav je bil videti na kamnu visok. Okoli usten mu je zaigral hudoben nasmeh. "Toda povejte, ljudje," je vzkliznil, "ali boste mogli jesti kruh iz moje moke? Več ko dvajset let ste pekli kruh samo iz fine, presejane moke, jaz sem ves ta čas mlet skoraj samo za svinje."

"Dovolj, čiča Vaska," je pretrgal mehek ženski glas njegove besede, "lačni smo, daj nam moke!"

Besede so bile izgovorjene toplo in iz srca. Starec se je ozrl po govnici. Bila je ona mlada žena, ki je prosila za ujetega moža. Visoka je bila in v njenih očeh je bilo nekaj, da starec ni mogel vzdržati njenega pogleda. Hotel je nadaljevati, kakor je začel, vendar ni mogel.

(Dalje prihodnjič)

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

MI DAJEMO IN IZMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO'S
Cool BASEMENT

Ženske 1.59

prve vrste

RAYON NOČNE
SRAJCE

\$1

Mere
16 in 17

Fine vrste, pletene iz rayona, te nočne srajce so brez rokavov ali s kratkimi rokavi. Pas je elastičen, da lepo pristaja. Izbera barv.

Poštna in telefonska naročila sprejeta—
Pokličite CHerry 1-3000

(Nobena C.O.D. naročila izpod 2.01, davek vklj., se ne sprejme)

Basement oddelek s spodnjo opravo

Čistka!

Dekliških 3.95 do 5.95

POLETNIH
OBLEKMere
7 do 14

2.99

Zadnja čistka deklških poletnih oblek. Več lepih stilov na izbero. Vse iz blaga, ki se opere.

Poštna in telefonska naročila sprejeta—
Pokličite CHerry 1-3000

Basement oddelek z deklško opravo

Vsa naša zaloga!

Vrhnji del iz pristnega Elka
usnja!

BAREFOOT SANDALS

Regularly 1.99

1.69

Pair

Sandali z dvema pasovi, v rdeči ali rjavi barvi, s gumijastimi ali neolite podplati. Mere 5½ do 8 za deco, 8½ do 12 za otroke in 12½ do 3 za dekleta.